

حقوق آب‌های شیرین و نظارت

چشم‌اندازهای جهانی و منطقه‌ای برای پایداری

تهیه‌کننده سازان دانا متحد. برنامه محیط زیست

مترجمین

دکتر لیلا رئیسی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)

سودابه نامداریان

دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل عمومی

عنوان و نام پدیدآور	آب‌های شیرین و نظارت: چشم‌اندازهای جهانی و منطقه‌ای برای پایداری / تهیه‌کننده سازمان ملل متحد. برنامه محیط زیست؛ مترجمین لیلا ریسی، سودابه نامداریان. اصفهان: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوراسگان، ۱۳۹۸.
مشخصات نشر	۱۹۲ ص.
مشخصات ظاهری	۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۶۴۲-۳
شابک	فیبا
وضعیت فهرست نویسی	عنوان اصلی: Freshwater law and governance : global and regional sustainability. perspectives for
یادداشت	چشم‌اندازهای جهانی و منطقه‌ای برای پایداری
عنوان دیگر	حقوق آب (حقوق بین‌المللی)
موضوع	Water rights (International law)
موضوع	آب‌های شیرین - قوانین و مقررات
موضوع	Fresh water -- Law and legislation
شناسه افزوده	ریسی، لیلا، ۱۳۴۷ - مترجم
شناسه افزوده	نامداریان، سودابه، ۱۳۵۸ - مترجم
شناسه افزوده	سازمان ملل متحد. برنامه محیط زیست
شناسه افزوده	United Nations Environment Programme
شناسه افزوده	دانشگاه آزاد اسلامی. واحد خوراسگان
رده بندی کنگر	۳۶ ک
رده بندی دیویی	۳۴۱/۴۱
شماره کتابشناسی ملی	۵۰۱۱۹

ناشر: معاونت پژوهشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)

آدرس: اصفهان، خیابان جی، صندوق پستی: ۸۱۵۹۵-۱۵۸

تلفن: ۰۳۱-۳۵۳۵۴۰۰۱، فکس: ۰۳۱-۳۵۳۵۲۰۰۱ Email: info@khuisf.ac.ir

حقوق آب‌های شیرین و نظارت (چشم‌اندازهای جهانی و منطقه‌ای برای پایداری)

مترجمین: دکتر لیلا ریسی - سودابه نامداریان

مدیر تولید: محدثه ربانی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۶۴۲-۳

قطع و تیراژ: وزیری - ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۸

چاپ: ایمان

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

© حق چاپ محفوظ است.

مرکز فروش: ۰۳۱-۳۵۳۵۴۱۷۰

فهرست مطالب

۱۵.....	خلاصه اجرایی
۲۵.....	فصل اول: مقدمه
۲۵.....	۱-۱. کمیابی آب و نظارت
۲۷.....	۲-۱. طرح این مطالعه
۲۹.....	۳-۱. توافقتنامه‌های منطقه‌ای و ملی
۳۱.....	۴-۱. توافقتنامه‌های محیط‌زیستی چند جانبه (MEAs)
۳۳.....	۵-۱. سازمان‌دهی این گزارش
۳۵.....	فصل دوم: نظارت بین‌المللی پایدار بر آب‌های شیرین - بررسی عواملان مربوطه
۳۵.....	۱-۲. مقدمه
۳۸.....	۲-۲. عوامل دولتی
۴۰.....	۳-۲. عوامل ایجاد شده توسط توافقتنامه‌های آبی در سطح جهانی
۴۲.....	۴-۲. عوامل ایجاد شده توسط توافقتنامه‌های آبی منطقه‌ای و حوزه آبریز
۴۳.....	۱-۴-۲. معاهده همکاری آمازون
۴۴.....	۲-۴-۲. کنوانسیون همکاری حفاظت و استفاده پایدار از دلتا
۴۵.....	۳-۴-۲. توافقتنامه آبریز گوارانی
۴۷.....	۴-۴-۲. توافقتنامه همکاری برای توسعه پایدار حوزه آبریز رودخانه مکونگ
۴۸.....	۵-۴-۲. توافقتنامه حوزه آبریز مورای - دارلینگ
۵۰.....	۶-۴-۲. معاهده میان ایالات متحده و بریتانیای کبیر در رابطه با آب‌های مرزی و مسائل مطروح شده بین ایالات متحده و کانادا
۵۲.....	۷-۴-۲. کنوانسیون وضعیت رودخانه ولتا و تعیین مقام مسئول حوزه آبریز رودخانه ولتا

- ۵۳-۲. ۵. توافقنامه‌های مجراهای آبی پیچیده و موازی ۵۳
- ۵۵-۲. ۶. عوامل ایجاد شده به وسیله توافقنامه‌های محیط‌زیستی غیرمجرای آبی ۵۵
- ۵۷-۲. ۷. نهادهای ملل متحد ۵۷
- ۵۸-۲. ۸. محاکم بین‌المللی ۵۸
- ۵۹-۲. ۹. مؤسسات مالی بین‌المللی ۵۹
- ۵۹-۲. ۱-۹. کلیات ۵۹
- ۶۰-۲. ۲-۹. بانک جهانی ۶۰
- ۶۱-۲. ۳-۹. مرکز جهانی محیط‌زیست (GEF) ۶۱
- ۶۳-۲. ۴-۹. مؤسسات مالی خصوصی ۶۳
- ۶۳-۲. ۵-۹. سایر فعالان ۶۳
- ۶۳-۲. ۱-۱۰. شبکه بین‌المللی حوزه‌های آبی (INBO) ۶۳
- ۶۳-۲. ۲-۱۰. سازمان تجارت جهانی (GWPO) ۶۳
- ۶۴-۲. ۳-۱۰. شورای جهانی آب ۶۴
- ۶۴-۲. ۴-۱۰. اتحادیه بین‌المللی حفاظت از محیط زیست (IUCN) ۶۴
- ۶۴-۲. ۵-۱۰. سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی ۶۴
- ۶۵-۲. ۶-۱۰. سازمان‌های غیردولتی داخلی ۶۵
- ۶۵-۲. ۷-۱۰. بنگاه‌های کسب و کار ۶۵
- ۶۶-۲. ۸-۱۰. سازمان‌های داوطلب انجام دهنده استاندارد و طرح‌های علامت‌گذاری ۶۶
- ۶۷-۲. ۱۱-۲. خلاصه ۶۷
- ۶۹-۲. فصل سوم: حقوق بین‌الملل آب و کنوانسیون مجراهای آب سازمان ملل متحد ۶۹
- ۶۹-۲. ۱-۳. مقدمه ۶۹
- ۶۹-۲. ۲-۳. هنجارهای حقوقی بین‌المللی انتخابی مختص مجراهای آبی بین‌المللی و ارتباط آن‌ها با کنوانسیون مجراهای آبی ملل متحد ۷۱
- ۶۹-۲. ۱-۲-۳. بهره‌برداری معقولانه و متصفانه ۷۱
- ۶۹-۲. ۲-۲-۳. عدم ضرر قابل توجه ۷۴
- ۶۹-۲. ۳-۲-۳. اعلام و مشورت در رابطه با اقدامات طرح‌ریزی شده ۷۶
- ۶۹-۲. ۴-۲-۳. همکاری ۷۷
- ۶۹-۲. ۵-۲-۳. ارائه منظم اطلاعات ۷۹
- ۶۹-۲. ۶-۲-۳. ارزیابی تأثیر محیط‌زیستی ۸۰

- ۱۱۸.....۶-۱-۴. کنوانسیون ملل متحد در رابطه با مقابله با بیابان‌زایی (UNCCD)
- ۱۲۰.....۷-۱-۴. چارچوب کنوانسیون ملل متحد در رابطه با تغییر آب‌وهوا (UNFCCC)
- ۱۲۲.....۲-۴. روابط حقوقی
- ۱۲۲.....۱-۲-۴. حقوق بین‌المللی عرفی و دکترین حقوق ایترتمپورال (حقوق بین زمانی)
- ۱۲۳.....۲-۲-۴. تفسیر
- ۱۲۵.....۳-۲-۴. حقوق بشر
- ۱۲۸.....۳-۴. خلاصه

فصل پنجم: توافقتنامه‌های منطقه‌ای و حوزه آبریزی - رویه‌های خوب در حوزه مدیریت

- ۱۲۹.....پایدار آب‌های شیرین
- ۱۲۹.....۱-۵. مقدمه
- ۱۲۹.....۲-۵. ملاحظات کلی: رپوت به افزایش توجه به حفاظت از محیط‌زیست و تعاملات نهادهای
- ۱۳۰.....معاهده‌ای
- ۱۳۲.....۳-۵. حوزه آبریز رودخانه آمازون
- ۱۳۲.....۱-۳-۵. انطباق با تهدیدهای جدید
- ۱۳۴.....۲-۳-۵. یکپارچه کردن توافقتنامه‌ها و محیط‌زیستی چندجانبه
- ۱۳۴.....۳-۳-۵. نظارت بر جنگل‌ها و REDD
- ۱۳۶.....۴-۵. حوزه آبریز رودخانه دانوب
- ۱۳۷.....۱-۴-۵. کاهش مواد مغذی و آلودگی در منطقه: برای سیاه
- ۱۳۹.....۲-۴-۵. مدیریت ضایعات برای ناوبری درون خشکی
- ۱۳۹.....۳-۴-۵. مشارکت مردمی
- ۱۴۰.....۵-۵. آبخیز گوارانی
- ۱۴۱.....۱-۵-۵. جمع‌آوری داده‌های اصلی
- ۱۴۱.....۲-۵-۵. اصل پیشگیری
- ۱۴۲.....۳-۵-۵. گفتگوهای آزاد و هماهنگی میان این چهار دولت
- ۱۴۴.....۴-۵-۵. هماهنگی در هر دولت
- ۱۴۵.....۵-۵-۵. مشارکت مردمی
- ۱۴۶.....۶-۵-۵. مشارکت افراد بومی
- ۱۴۷.....۷-۵-۵. تغییر آب‌وهوا
- ۱۴۸.....۸-۵-۵. اجتناب از اختلاف
- ۱۴۹.....۶-۵. حوزه آبریز رودخانه مکونگ

۱۴۹.....	۵-۶-۱. جریان‌های موجود.....
۱۵۰.....	۵-۶-۲. تبادل منظم اطلاعات، نظارت، دادن تذکر و مشورت.....
۱۵۱.....	۵-۶-۳. تغییر آب و هوا.....
۱۵۲.....	۵-۶-۴. هماهنگی با سایر نهادهای حوزه آبریز.....
۱۵۲.....	۵-۷-۷. حوزه آبریز مورای - دارلینگ.....
۱۵۴.....	۵-۷-۱. برخورد MEA ها.....
۱۵۵.....	۵-۷-۲. حفاظت از مجرای آب و اکوسیستم.....
۱۵۶.....	۵-۷-۳. ثروت و مشارکت مردمی.....
۱۵۷.....	۵-۷-۷. افاد بومی و میراث بومی.....
۱۶۰.....	۵-۷-۵. حق بشر به آب.....
۱۶۱.....	۵-۷-۶. نظارت.....
۱۶۲.....	۵-۸-۸. معاهده آب‌های رزی ۱۹۰.....
۱۶۳.....	۵-۸-۱. تصمیم‌گیری غیر اقدار احتیاطی.....
۱۶۵.....	۵-۸-۲. نظارت.....
۱۶۷.....	۵-۸-۳. اجتناب از اختلاف و حل فضا ن.....
۱۷۰.....	۵-۸-۴. شفافیت.....
۱۷۰.....	۵-۸-۵. مشارکت مردمی.....
۱۷۳.....	۵-۸-۶. حفاظت از اکوسیستم.....
۱۷۵.....	۵-۸-۷. تغییر آب و هوا.....
۱۷۵.....	۵-۸-۸. توسعه بین‌المللی.....
۱۷۶.....	۵-۹-۹. حوزه آبریز رودخانه ولتا.....
۱۷۶.....	۵-۹-۱. حفاظت اکولوژیکی و محیط‌زیستی - مشور آب.....
۱۷۸.....	۵-۹-۲. تغییر آب و هوا.....
۱۷۹.....	۵-۹-۳. شفافیت و مشارکت عمومی.....
۱۸۰.....	۵-۹-۴. تالاب ها.....
۱۸۰.....	۵-۱۰. خلاصه.....

خلاصه اجرایی

این مطالعه برای به دست آوردن بینش‌هایی در این رابطه طراحی شده است که چگونه توافقنامه‌های منطقه‌ای و حوزه آبریزی آب، اصول و مقررات حقوق بین‌المللی آب - هم قوانین عرفی بین‌المللی و هم معاهده‌ای - را در نظر می‌گیرند و به محتوا و تکامل آن کمک می‌کنند.^۱ این مطالعه بررسی کرده است که چگونه هفت توافقنامه منطقه‌ای (چند حوزه آبریزی) و حوزه آبریزی به اصول و مقررات انتخاب شده حقوق بین‌المللی آب می‌پردازد و چگونه این رفتار به اجرای کنوانسیون حقوق استفاده‌های ناوبری از مجراهای آبی بین‌المللی سازمان ملل (کنوانسیون مجراهای آبی سازمان ملل) و هفت توافقنامه محیط‌زیست - از جمله جنبه دیگر (MEA) مربوط می‌شود.^۲

این مطالعه با بررسی بازیگران نهادی و ساختارهای هنجاری درگیر در نظارت بین‌المللی آب، شناسایی رویه‌های مناسب تحت قوانین منطقه‌ای و حوزه آبریزی بررسی شده در اینجا و سپس تحلیل این رویه‌های خوب و متون توافقنامه‌ها در پرتو حقوق بین‌المللی آب و MEAها، از جمله کنوانسیون مجراهای آبی سازمان ملل، پیش می‌رود. منظور این مطالعه از عبارت رویه خوب به این صورت است که

1. The study was sponsored by the United Nations Environment Programme (UNEP) and was conducted from May to September 2014.

۲. هفت توافقنامه منطقه‌ای و حوزه آبریزی بررسی شده در این مطالعه عبارت‌اند از (از نام مخفف استفاده است): معاهده همکاری آمازون، کنوانسیون رودخانه دانوب، توافقنامه آبخیز گوارانی، توافقنامه رودخانه مکونگ، توافقنامه حوزه آبریزی مورای-دارلینگ، معاهده آب‌های مرزی ۱۹۰۹ و کنوانسیون رودخانه ولتا. MEAهای بررسی شده در ای مطالعه عبارت‌اند از: کنوانسیون باسل حرکت فرا مرزی پسماندهای خطرناک، کنوانسیون تنوع زیستی، کنوانسیون گونه‌های مهاجرتی، کنوانسیون تالاب‌های رامسر، کنوانسیون استکهلم آلاینده‌های آلی پایدار، کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی سازمان ملل، چارچوب کنوانسیون سازمان ملل در رابطه با تغییر آب‌وهوا و کنوانسیون مجراهای آبی سازمان ملل.